

ת"פ 25337/07/19 - מקואנט אייטגב נגד מדינת ישראל, יחידת תביעות שלוחת רחובות

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 25337-07-19 מדינת ישראל נ' אייטגב

בפני כבוד השופטת זהר דיבון סגל

המבקש (הנאשם)
מקואנט אייטגב באמצעות עוה"ד מירי פרידמן

נגד

המשיבה (המאשימה)
מדינת ישראל
יחידת תביעות שלוחת רחובות
באמצעות עוה"ד הדר פרשר

החלטה

1. בפניי בקשה לפסיקת פיצויים בגין מעצר והוצאות הגנה מכוח סעיף 80(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק או חוק העונשין), בעקבות זיכוי של המבקש בדיון.

רקע והשתלשלות האירועים

2. ביום 10.7.2019 הוגש נגד המבקש כתב אישום המייחס לו חבלה חמורה עבירה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

3. על פי עובדות כתב האישום, ביום 2.7.2019 השתתף הנאשם במחאת יוצאי אתיופיה שהתקיימה בכביש 412 שבין ראשון לציון לנס ציונה. כחלק מהמחאה נחסם הכביש לתנועה. סמוך לשעה 19:00, נהג בכביש המתלונן ברכב עם אשתו וילדיו הקטינים, ביניהם קטין שלא חש בטוב. באותן הנסיבות יצא המתלונן מהרכב, ניגש לנאשם, נגע בכתפו וביקש ממנו שיאפשרו לו לעבור בשל מצבו של הקטין. בתגובה החל הנאשם לצעוק ולגדף: "מניאק, תזדיין לי מהעיניים". וכשהסתובב המתלונן על מנת לחזור לרכב, חבט הנאשם בידו בראשו ובפניו של המתלונן. כתוצאה מהתקיפה נגרמו למתלונן שברים וחבלות, והוא נזקק לטיפול רפואי ואשפוז.

4. עם הגשת כתב האישום ביקשה התביעה את מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים (מ"ת 25350-07-19). ביום 14.7.2019 הורה בית המשפט על שחרורו של הנאשם למעצר בית מלא בפיקוח ובערבויות. המשיבה הגישה ערר על החלטת השחרור ובית המשפט המחוזי מצא לקבלו והותיר את הנאשם במעצר עד לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן (עמ"ת 33392-07-19). ביום 28.7.2019 לאחר 21 ימים בהם שהה הנאשם במעצר ובהתאם להמלצות שירות המבחן, הורה בית המשפט על שחרורו למעצר בית מוחלט בפיקוח ובערבויות. התנאים המגבילים שהוטלו על הנאשם עמדו בתוקפם עד לביטולם ביום 19.7.2020.

5. בישיבת ההקראה הראשונה כפר הנאשם בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום, טען כי השתתף בהפגנה אך לא תקף את המתלונן ולא גרם לחבלותיו.

6. ביום 13.5.2021 ולאחר ניהול הוכחות, ניתנה הכרעת הדין ובה זוכה המבקש בדין.

7. ביום 27.06.2021 הוגש ערעור המדינה על הכרעת הדין המזכה ועתרה להרשיע את הנאשם בביצוע עבירה של תקיפה - לפי סעיף 379 לחוק העונשין ולא בעבירה של חבלה חמורה - לפי סעיף 333 לחוק העונשין אשר יוחסה לו בכתב האישום ממנו זוכה (עפ"ג 58680-06-21) בפסק דין מיום 17.10.2021 נדחה הערעור מבלי להזדקק לתשובת ההגנה.

8. ביום 16.1.2022 הוגשה מטעם הנאשם בקשה להחזר הוצאות הגנה ולפיצוי בגין מעצר והדין בה נקבע ליום 4.4.2022 (מעתה יכונה גם: המבקש). טרם נשמעו טיעוני הצדדים, הציע בית המשפט לצדדים לשוחח ביניהם ולמצות את הליכי הידברות, אולם התביעה התנגדה לכך.

טיעוני הצדדים

9. ההגנה בטיעוניה בכתב ובעל פה עתרה לפסיקת פיצוי למבקש בגין מעצר זאת בהתקיימות, לטעמה של העילות הקבועות בסעיף 80 לחוק: לא היה יסוד לאשמה וקיומן של נסיבות אחרות המצדיקות זאת, גם יחד.

10. לגישתה של ההגנה לא היה יסוד לאשמה ושיקול הדעת של התביעה בהגשת כתב האישום היה שגוי. בהקשר זה, הפנתה לכשלים הרבים שעמדו בפני גורמי החקירה ובהם הקושי הטמון בזיהוי של המבקש כמבצע העבירה ולסרטון המתעד חלק מהאירוע (להלן: הסרטון) ובו נראה פלוני יוצא העדה האתיופית, בעל שער שחור, מניף מקל לעבר המתלונן (להלן: פלוני). לטעמה החקירה התנהלה באופן מגמתי ורשלני, מתוך הנחה שגויה בדבר אשמתו של המבקש מבלי ניסיון לבחון את טענותיו ולהגיע לחקר האמת. הוטעם כי משהיו ידועים כשלים אלו לתביעה עובר להגשת כתב האישום, הרי היה עליה להימנע מהעמדת הנאשם לדין.

11. ההגנה סבורה כי גם אם ייקבע כי התביעה פעלה בתום לב בהגשת כתב האישום, קיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצויים. כך נטען כי התנהלותה של התביעה ברדיפה אחרי המבקש אך משום מוצאו - בן העדה האתיופית, היא שערורייתית ומקוממת. עוד נטען כי גם התביעה התרשלה בכך שלא פעלה כראוי לבדיקת טענותיו של המבקש, והסתירה מעיני בית המשפט באופן מכוון את האמת באשר לנראה בסרטון. עוד בעניין זה נטען כי החמירה התביעה לעשות בהגשת ערעור על הכרעת הדין תוך הרחבת חזית והעלאת טיעונים שלא נשמעו בערכאה הדיונית.

12. מטעמים אלו, כך לדברי ההגנה, ראוי לפסוק פיצויים בגין תקופת המעצר, התקופה בה שהה הנאשם במעצר בית, לרבות הנזק שנגרם בשל אובדן הכנסה, הפגיעה בשמו הטוב ובכבודו, ועוגמת הנפש שנגרמה לו כתוצאה

מניהול ההליך ועינוי הדין. עוד ראוי לדברי ההגנה, לחייב את המשיבה לשלם למבקש את הוצאות הגנתו. סכום הפיצוי המבוקש הועמד על 281,876 ₪.

13. מנגד, ביקשה התביעה לדחות הבקשה כיוון שלטעמה אף לא אחת מהעילות המנויות בחוק מתקיימת במקרה דנן.

14. לגישתה של התביעה, לא נפל פגם בהחלטה להגיש כתב אישום נגד הנאשם, כיוון שהראיות שעמדו לחובתו הקימו סיכוי סביר להרשעה. בהקשר לכך הפנתה לחומר הראיות שנאסף על ידי היחידה החוקרת: עדויות המתלונן ותמונות חבלה, הסרטון, עדויותיהם של נוכחים במקום, דוחות פעולה של שוטרים וכיוצא בזה. עוד הפנתה להחלטות השיפוטיות בהליך המעצר ולהסכמה שניתנה בדבר קיומן של ראיות לכאורה. הוטעם כי התביעה פעלה משיקולים מקצועיים ועניינים בהגשת כתב האישום וכל טענה אחרת היא מקוממת.

15. התביעה סבורה כי גם אין להצדיק מתן הוצאות פיצוי למבקש אף מכוח קיומן של "נסיבות אחרות", שאין בנמצא. התביעה עמדה על אופיו של הזיכוי, מחמת הספק, כאשר לא שאלת אמינותו של המתלונן עמדה על הפרק והובילה לזיכוי אלא אמינות זיהויו של המבקש על ידי המתלונן כמבצע העבירה שבה הואשם, בפרט לנוכח מחדלה העיקרי של היחידה החוקרת באופן הטיפול בסרטון. עוד ביקשה להדגיש כי בית המשפט מצא כי עדות הנאשם אינה חפה מקשיים.

16. למעשה, התביעה סבורה כי פסק הדין שיצא תחת ידו של בית המשפט שגוי וכך גם פסק דינה של ערכאת הערעור, ואלמלא השגיאות הרי ההליך היה מסתיים בהרשעתו של הנאשם בעבירה בה הואשם, ולמצער בהרשעה בעבירה של תקיפה סתם. ראו סעיפים 25-27 לתגובה בכתב: "יחד עם זאת תטען המאשימה כי אין בכך לשלול את העובדה כי ניתן לחזות בסרטון גם באיכות שהוגשה לבית המשפט בנאשם חובל במתלונן וכי הסרטון אינו... כל ראייה מזכה כטענת ההגנה. גם אם אכן בשלב פרשת ההגנה נצפה אדם נוסף בסרטון אשר אחז מקל בידו, עדיין כמצוין לעיל, אין בכך לשלול את העובדה כי גם הנאשם תקף את המתלונן וסרטון האירוע מלמד על מעורבותו של הנאשם בתקיפת המתלונן"; "המאשימה סבורה כי הנאשם אכן היה זה שהכה את המתלונן וככל והיה קושי הרי שזה נעוץ אך בהוכחת הקשר הסיבתי בנוגע לחבלות...".

17. התביעה הוסיפה וטענה כי המשפט נוהל באופן מקצועי ענייני וראוי, ללא זדון רשלנות או רדיפה של המבקש, וכי לא נפל דופי בעצם הגשת הערעור. עוד סבורה התביעה כי לא עלה בידי המבקש להוכיח את הנזק שנגרם לו כתוצאה מניהול ההליך, שחלקו אינו מגובה באסמכתאות, וזאת מבלי להידרש לראשי הנזק להם טענה ההגנה.

18. להשלמת הטיעון עמדה התביעה על האינטרס הציבורי שתכליתו הגנה על שלום הציבור, שמירה על תקינות ההליך המשפטי, והדגשה כי היעדרות לבקשה עלולה לפגוע ביכולתה של המדינה לאכוף כהלכה את המשפט הפלילי.

19. אקדים תוצאה להנמקה ואומר כי לאחר שעיינתי בבקשה, בתגובה ובכלל המסמכים, לרבות בפרוטוקולים של הליכי המעצר והתיק העיקרי, מצאתי כי דין הבקשה להתקבל. אנמק טעמי.

20. התנאים שבהם נאשם שזוכה בהליך פלילי זכאי לפיצויים מעוגנים בסעיף 80(א) לחוק העונשין הקובע כדלקמן:

"(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

21. הוראת סעיף 80 לחוק קובעת מסלול ייחודי לפסיקת פיצויים לנאשם שזוכה בדין. תכליתה, לאזן בין זכויות היסוד של נאשם לחירות, לכבוד ולפרטיות שנשללו ממנו במעצר או במאסר עד אשר זוכה ובין האינטרס הציבורי הקיים בהעמדתם של עבריינים לדין. עצם הזיכוי בדין אינו מקנה לנאשם זכות לפיצוי. אלא שעל מנת שתקום זכות לפיצוי, הנטל על המבקש להוכיח את קיומן של אחת משתי העילות: הראשונה - העדר יסוד לאשמה, והשנייה - קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי. ודוק: בית המשפט רשאי לפסוק פיצוי הוא אינו חייב לעשות כן, ולא די בכך שהמבקש עומד בתנאי הסף ובאחת משתי העילות.

22. תחילה באשר לעילה הראשונה, "אין יסוד לאשמה". עילה זו מוגדרת כדווקנית ביותר ועוסקת בנסיבות מוגדרות וצרות. בית המשפט נדרש לבחון באופן אובייקטיבי האם התשתית הראייתית שהונחה בפני התביעה הצדיקה את העמדתו של המבקש לדין, קרי, האם תובע סביר היה מגיע למסקנה כי קיים "סיכוי סביר להרשעה". הרף שנקבע בפסיקה ביחס למבחן זה הוא מחמיר, במובן זה שיש צורך להוכיח כי מדובר במצבים חריגים במיוחד של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת (ראו לדוגמה: ע"פ 5851/19 מדינת ישראל נ' אברג'ל (2.2.2020); ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל (15.1.2013); ע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל (להלן: עניין דבש)).

23. לא אכביר מילים באשר לחלופה זו, מכיוון שלטעמי התשתית הראייתית שהייתה מונחת בפני התביעה עובר להגשת כתב האישום, חייבה הגשתו. בין הראיות שעמדו בפני התביעה אפשר למנות את הסרטון (קצר מאוד ובאיכות ירודה), הודעות המתלונן אשר זיהה את המבקש כמבצע העבירה (זיהוי שאינו חף מקשיים), עדויותיהם של עדי ראייה, תמונות חבלה שנגרמה למתלונן, עימות שנערך בהשתתפות הנאשם והמתלונן, גרסת הנאשם - והכחשתו.

24. התשתית הראייתית גם עברה בחינה שיפוטית בהליכי המעצר השונים (לרבות מותב זה בשלב מעצר

הימים). כך נקבע כי יש בזו להצדיק מעצר לצורכי חקירה ובהמשך בא כוח הנאשם דאז הסכים לקיומן של ראיות לכאורה (בהסתייגות מסוימת) והמארג הראיתי הצדיק את מעצרו של הנאשם עד להחלטה אחרת ושחרורו בהמשך לחלופת מעצר.

25. מעבר לכך, במהלך המשפט חלו התפתחויות ראייתיות שלא היו צפויות עובר להגשת כתב האישום, בין השאר, המתלונן שיתף את התביעה בחששותיו לגבי אמיתות הזיהוי וההגנה הוכיחה כי פלוני נראה בסרטון מניף מקל. בתמצית שבתמצית, הקושי לקבוע ממצאי עובדה מבוסס על כמה אדנים: טעות כנה בתום לב שנפלה בזיהוי המבקש כמי שביצע את העבירה, איכות סרטון ירודה ומחדליה הרבים (מידי) של היחידה החוקרת. אי אפשר לומר כי תוצאת המשפט הייתה מתחייבת או מובנת מאליה, וככלל אני סבורה כי אי אפשר להסיק מזיכוי הנאשם לאחר שמיעת ראיות ובדיעבד, כי לא היה בסיס להעמדתו לדין.

26. עינינו הרואות, לא מדובר במקרה מובהק בו החלטה להגיש כתב אישום הייתה שגויה ומשוללת יסוד וממילא אין בסיס לטענה כי התביעה פעלה בזדון או בחוסר תום לב בעצם הגשתו. על כן, לו העילה הראשונה הייתה נמצאת לבדה ביסוד הבקשה, הרי דינה היה להידחות.

27. שונים הם פני הדברים באשר לעילה השנייה. כאן מתאפשר מתן פיצוי לנאשם גם כשהיה יסוד להאשמה בדין, בהתקיימותן של נסיבות אחרות המצדיקות זאת. עילה זו מנוסחת באופן מכוון בעמימות כדי לאפשר לבית המשפט שיקול דעת רחב וגמישות, הן באשר לעצם הפיצוי והן באשר לשיעורו. עם זאת, נקבעו בפסיקה קווים מנחים המחולקים לקבוצות: (1) נסיבות שעניינן הליכי המשפט; (2) אופי זיכוי של הנאשם; (3) נסיבות אישיות של הנאשם והפגיעה בבריאותו, בשמו הטוב, במשפחתו. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני משנהלהכונת שיקול הדעת השיפוטי, וביניהם: התנהלות המשטרה והתביעה (לדוגמה: באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפטו (למשל, האם שיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי.

28. רשימת השיקולים אינה סגורה ומשקלם היחסי משתנה ממקרה למקרה על פי נסיבותיו הייחודיות. כן רשאי בית המשפט להביא בחשבון שיקולים פרטניים של צדק וחמלה וכן שיקולים כלליים של מדיניות משפטית (ראו עניין פלוני; ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל (26.2.2013); ע"פ 310/14 ודיע נ' מדינת ישראל (17.6.2015); עניין דבש וע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל (1997)).

29. ועתה ליישום המבחנים בענייננו. נפתח בבחינת הנסיבות שעניינן הליכי המשפט בכללם, נמשיך בבחינת אופי זיכוי של המבקש, סוג העבירה והעונש לו היה צפוי אלמלא זוכה בדין, נידרש לנסיבות הנוגעות להתנהגות הנאשם ונבחן האם יש באלו לשלול או להפחית פיצוי או שיפוי ולנסיבותיו האישיות ולבסוף נביא בחשבון שיקולים כלליים של מדיניות משפטית שאינם מיוחדים למקרהו של המבקש.

הליכי החקירה והמשפט

30. התביעה במשפט ביקשה לקבוע את אשמתו של המבקש על סמך הסרטון ועדות המתלון אשר זיהה לכאורה את המבקש כמי שחבל בפניו. אלא ש"ראיית הזהב" - הסרטון, קצר מאוד, אינו חד דיו וקשה מאוד להבחין בפרטים. במהלך שמיעת הראיות, הצדדים נחלקו לא רק בשאלה הנוגעת לזיהוי הנאשם כמבצע העבירה אלא גם בשאלה שבעובדה - האם בסרטון נראה פלוני אוחז במקל אותו הניף לעבר המתלון. בהתאם נחקרו העדים בזה אחר זה, טרם החלה להישמע פרשת ההגנה, שכר המבקש מומחה לוידאו אשר פעל לייצב ולשפר את איכות הסרטון ואף העיד במשפט.

31. ועתה לעיקרי הקביעות השיפוטיות. בהכרעת הדין תואר במדויק ככל האפשר, הפרטים שנראו בסרטון וכממצא עובדתי נקבע כי פלוני מתועד בסרטון עומד ומניף מקל לעבר המתלון. עוד נקבע כי רק על סמך הצפייה בסרטון אי אפשר להגיע למסקנה חד משמעית האם הנאשם חבט בידו בראשו ובפניו של המתלון או שמא כטענת הנאשם פלוני חבל במתלון במקל והוא ביקש למנוע את המעשה האלים. עוד הועלתה אפשרות נוספת שלא הובאה מאת הצדדים לפיה הנאשם ופלוני תקפו את המתלון בצוותא (שם, סעיפים 13-16).

32. בהכרעת הדין נמצא כי לא נפל דופי בעדותו של המתלון, איש ישר והגון אשר העיד מדם ליבו וסיפר אודות המקרה בו מצא עצמו מותקף לא עוול בכפו, באמצעות קסדה שפגעה בפניו ובראשו וגרמה לחבלותיו. המתלון אמנם הצביע על המבקש כמי שביצע את העבירה וחבל בפניו, אך עדותו עוררה קשיים רבים, ולא רק משום שזו לא עלתה בקנה אחד עם המתועד בסרטון. קשיים רבים אלו היו ידועים היטב ליחידה החוקרת אשר מצאה לזמן את המתלון לעדות ההבהרה. בהמשך ומתוך מודעות מלאה לסתירה בעדותו של המתלון, באשר לחפץ באמצעותו הותקף ובין הנראה בסרטון, התביעה מצאה לנסח את כתב האישום באופן שונה במובהק מגרסתו. כך תיארה כי "הנאשם חבט בידו בראשו ובפניו של המתלון". מסיבות אלו ואחרות הנוגעות לעצם האפשרות לזיהוי כמו גם לאפשרות לטעות בזיהוי, נמצא כי קיים חשש ממשי כי עדות הזיהוי בטעות יסודה. ודוק: בטעות ולא בשקר.

33. לסיכום הכרעת הדין פורטו המחדלים הרבים של גורמי אכיפת החוק, אשר הצטרפותם לאמור לעיל הביאה לזיכוי הנאשם מחוסר יכולת לקבוע מעבר לספק סביר את זהותו של התוקף וטיבו של החפץ שגרם לחבלות בפניו של המתלון. לדוגמה, היחידה החוקרת לא פעלה להיטיב ולשפר את איכות הסרטון "ראיה של זהב" באמצעות המעבדה הדיגיטלית, השוטרים אליהם פנה המתלון סמוך למקרה לא עשו ניסיון לאתר עדי ראייה וצילומים נוספים שיתכן וצולמו על ידי נוכחים במקום, עד כי נראה שהשוטרים ביקשו להסיר אחריות לטיפול במקרה, העיכוב שחל בפתיחת החקירה ללא הסבר מניח את הדעת וכיוצב'.

34. בנקודה זו חשוב שייאמר, התנהלותם של התביעה והמבקש במשפט, כמו גם פרטי פרטיו של התיק עד דקויותיו, מוכרות לבית המשפט. אך כאשר נחשפו הפרוטוקולים מדיוני הליכי המעצר והגישור, נגלה לראשונה לבית המשפט כי לא רק שאין חידוש או הפתעה בטענה לפיה פלוני נצפה בסרטון, אלא שהתביעה הודתה באופן פוזיטיבי בשלב המעצר כי פלוני נצפה בסרטון והוא נראה מחזיק מקל בידו. עוד נגלה לבית המשפט כי שני מותבים שונים נחשפו לסוגיה עובדתית זו, והם גילו דעתם באשר לנראה בסרטון. אפרט.

35. במהלך דיון בבקשת המעצר, טען בא כוחו של הנאשם דאז, כי נפל פגם בזיהוי הנאשם כמבצע העבירה,

ובפני בית המשפט הוצג הסרטון. הערת בית המשפט לא איחרה לבוא: "לאחר שבית המשפט צפה מספר רב של פעמים בסרטון הקצר שאורכו 6 שניות ומתעד את האירוע ניתן להבחין באדם הלובש חולצה שחורה אשר החזיק מוט שחור מעבר לכך לא הבחנתי במעשה שביצע האדם שהניף את המוט. אשר לאדם אשר המבקשת טוענת כי הוא המשיב, ניתן להבחין בסרטון כי הניף את ידו". בזה המעמד, אישרה התביעה את נכונות הדברים וכלשונה: "האדם עם המוט נראה בסרטון לאחר הנפת היד של מי שמזוהה על ידי המבקשת כמשיב" (דיון מיום 14.7.2019 עמ' 8 שורות 15-13). ובערר שהוגש על החלטת השחרור, שבה ההגנה והשמיעה טענה זו, התביעה לא חלקה על כך בטיעוניה, אך לנוכח ההסכמה שניתנה באשר לקיומן של ראיות לכאורה, לא נדרש בית המשפט המחוזי לסוגיה (עמ"ת 33392-07-19).

36. הליכי גישור התקיימו ביום 16.9.2019 וביום 25.9.2019. בית המשפט שמע את הטענות בעל פה מבלי לתעד הדברים בפרוטוקול. עם זאת, אפשר ללמוד על המחלוקת והתייחסות בית המשפט, מדברי בא כוח המבקש בדיון האחרון וכפי שיובאו להלן: "לבקשת המותב נקבע גישור... ההגנה פתחה את כל קו ההגנה שלה. בדיון הקודם מיום 16.9.19 אז טענה התביעה כך, שלאחר ששמעו הערות בית משפט נבקש לבדוק את הדברים. הדברים נבדקו לאחר ששמעו חברי בית המשפט החד משמעיים ובעצם ממשיכים בשלהם. בעצם בעבור מה הגענו להנה? לא באנו על מנת לבדוק מתחם עונשי... לי ברור שהתביעה פעלה היום בחוסר תום לב, לא בדקו מאומה, **הסתכלו על הסרטון ואומרים רואים שונה מבית משפט והסניגור**, לכן הוגש כתב האישום". דברים אלו, לא נסתרו על ידי המשיבה.

37. עיון בפרוטוקולים השונים מגלה כי המבקש ובאי כוחו התנהלו באופן הגון וישיר לאורך כל הדרך וחשפו את קו ההגנה בפני המשיבה ושטחו את טענותיהם מבלי להסתיר דבר. באופן דומה נהגו אל מול בית המשפט. קשה לומר כי התביעה נהגה במבקש באותה אמת מידה של הגינות. התביעה דיברה ב"שני קולות" - בהליך המעצר אישרה באופן פוזיטיבי כי פלוני נצפה בסרטון אחוז במקל אך במשפט ולאורך פרשת התביעה הטענה הייתה הפוכה ובגדרה נטען כי פלוני לא נראה בסרטון.

38. לא כך מצפה בית המשפט כי הבאים בשעריו ינהגו ולבטח זוהי אינה הציפייה מהתביעה. אזכיר מושכלות ראשונים, התביעה מופקדת על בירור האמת ועליה לעשות כן תוך שמירה על האינטרס הציבורי הרחב וזכויות הנאשם להליך הגון וראוי. בין התביעה והנאשם קיימים פערי כוחות מובנים, ולנוכח ההשלכות האפשרויות לפגיעה בחירות ובזכויות יסוד, חלות עליה חובות מוגברות. בהתאם לכך התביעה אינה יכולה להחזיק בשתי גרסאות עובדתיות שונות באשר לנראה בסרטון. הצהרה פוזיטיבית באשר למתועד בו לא רק שוללת את הזכות לטעון אחרת בהליך העיקרי, אלא שחובה היה על התביעה להסב את תשומת לב בית המשפט גם לטענה עובדתית אפשרית אשר אינה נוחה לה. ודוק: לא מדובר בשאלה משפטית או פרשנית, אלא בשאלה שבעובדה. התנהלות זו של המאשימה עומדת בניגוד לחובתה לנהוג בהגינות, בתום לב וללא משוא פנים, והמחמירים יאמרו שהיא עולה עד לכדי שימוש לרעה בהליכי משפט.

39. אגב, הדיבור ב"שני קולות" בעניינו של המבקש, אינו בבחינת חריג. בערעור, הצהיר בא כוח המדינה כי "אין מחלוקת שיש אדם אחר עם מקל מאחורי המתלון בחולצה הלבנה שמניף מקל והוא לא המשיב" (עמ' 1 שורה

19). אך התביעה בטיעונים בכתב ובעל פה בהליך זה, עודנה מטילה ספק בעצם נוכחותו של פלוני במקום וזאת בניגוד לממצאי העובדה שנקבעו בהכרעת הדין ואושרו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. התביעה הרהיבה עוז וטענה כי בשל טעויות משפטיות לא הורשע המבקש בעבירה בה הואשם ולמצער בעבירה פחותה בחומרתה. בכך חרגה מחובתה בכיבוד הערכאות השיפוטיות וההחלטות שיצאו תחת ידה. טוב היה לדברים אלמלא נטענו.

40. ונחזור לאופן התנהלות המשפט בערכאה הדיונית. עד לתחילתו צפו אנשים רבים בסרטון, גורמי החקירה והתביעה, הנאשם וההגנה ושני מותבים שונים. רבים מהצופים ראו את הדברים כפי שהם, פלוני נראה בסרטון מניף מקל לעבר המתלונן. אך כאשר הפנו את תשומת ליבה של התביעה למתועד בסרטון, היא סירבה לראות את הדברים כהווייתם והיא התעקשה על המשך ניהול ההליך נגד המבקש ובמתכונתו הנוכחית.

41. זכותה של התביעה לנהל את ההליך הפלילי כראות עיניה וכמיטב שיקול דעתה, אך מצב בו הערות בית המשפט שנשמעו מפי מותבים שונים, נופלות על אוזניים ערלות, מעורר למעלה מתחושה של חוסר נוחות. דברים אלו נכונים במיוחד כאשר התביעה אישרה בפה מלא בהליך המעצר כי בסרטון נראה פלוני סמוך למתלונן ומניף מקל.

42. אינני משוכנעת שהתביעה לא ראתה לאורך הדרך את שצופים רבים ראו בסרטון, אך לטובת העניין אניח כי רק התעורר ספק בליבה בדבר נוכחותו ומעורבותו של פלוני באירוע האלים, וממילא בנסיבות העניין היה צריך הספק להתעורר. מכאן וכחלק מחובתה הבסיסית של התביעה להביא למיצוי האמת, היה עליה לפעול להסיר הספק מעל הפרק טרם הציגה העובדות במשפט. חובה היה עליה לדרוש כי הסרטון יועבר למעבדה הדיגיטלית לשיפור וייצוב איכות הצילום. פעולת השלמה זו הייתה נחוצה וחיונית, לצורך ניהול יעיל של המשפט והצגת תמונה עובדתית בהירה (תרתי משמע). וחשוב מכך וזה העיקר, השלמה זו הייתה חיונית לביור האמת, ייתכן שהיה בזו לאפשר התחקות אחרי פלוני, ואפשר והיה בזו למנוע את המשך ההליך נגד הנאשם שקיים ספק באשר למעשיו. השלמה מסוג זה אמנם, דורשת אישור גורם מוסמך, אך היא לא מורכבת, לא הייתה כל מניעה לבצעה, ואף יש להניח כי זו הייתה מתבצעת בהסכמת ההגנה.

43. אלא שבניגוד למצופה ולחובות המוטלות על התביעה, האחרונה ישבה על הגדר ולא עשתה דבר. לאורך פרשת התביעה עמדה בביטחון מלא, הציגה תמונה עובדתית שאינה שלמה וטענה כי פלוני אינו נצפה בסרטון. התנהלות זו של התביעה הכבידה על ניהול המשפט, וחייבה שעות צפייה רבות בסרטון, "פריים אחר פריים" קדימה אחורה וחוזר חלילה. בפני כל עד ועד הוצגו שוב ושוב הסרטון ותמונות שהודפסו מתוכו, והעדים התבקשו להתייחס לטענה כי פלוני מניף מקל לעבר המתלונן. מעבר להכבדה בניהול המשפט, התנהלות זו הקשתה שלא לצורך את ניהול הגנתו של המבקש. האחרון נאלץ לשכור מומחה ווידאו מטעמו שיפעל לשיפור וייצוב איכות הסרטון, זאת במטרה להציג בפני בית המשפט את הנגלה וברור לעין.

44. אלמלא סרטון ההגנה אשר אפשר הבחנה טובה יותר בפרטים, ייתכן שהאמת העובדתית לא הייתה נפרשת בפני בית המשפט והתביעה הייתה ממשיכה בעמדתה (השונה כאמור מעמדתה בהליך המעצר ובהליך הערעור) לפיה פלוני לא נראה בסרטון. מחדל זה מצטרף לרשימת המחדלים שעלולים היו להביא להצגת תמונה עובדתית שגויה ולהרשעת שווא.

45. אם לא די בכך שהתביעה לא הורתה על העברת הסרטון לשיפור איכותו במעבדה דיגיטלית עובר להגשת כתב האישום; אם לא די בכך שלא מצאה לבצע זאת כהשלמת חקירה לאחר הגשת כתב האישום מיד לאחר שנשמעה בהליך המעצר הטענה בדבר נוכחותו של פלוני במקום ובהמשך לאחר שנשמעו הערות שני מותבים שונים; לבטח היה מקום לבצעה לאחר שהמתלון עובר לעדותו בבית המשפט, שיתף באופן הגון וישר את התביעה אודות הספק שהתעורר בליבו באשר לזיהוי של המבקש כמבצע העבירה. אמנם אין זהו המקרה הראשון ולבטח לא האחרון בו עד תביעה מאבד את ביטחונו ביחס לגרסה שמסר בעדותו והוא מדווח על כך לרשויות התביעה, ובעקבות זאת מתעוררת שאלה האם יהא בכך להשפיע על משקל עדותו ובאיזו מידה. אלא שאי אפשר לנתק החשש וחוסר הביטחון בזיהוי מייתר הקשיים אשר הקימו מלכתחילה, ספק באפשרות הזיהוי ומהימנות הזיהוי.

46. ואם לסכם, היחידה החוקרת והתביעה היו מודעים היטב לקשיים הראייתיים בעדות המתלון עוד טרם הוגש כתב האישום. והתביעה הייתה ערה לכך שעובר למתן העדות בבית המשפט איבד המתלון את ביטחונו ביחס לזיהוי המבקש כמבצע העבירה. ובהמשך המשפט, עדותו של המתלון, קרסה לנגד עיניה של התביעה בעת שהוצג בפניו הסרטון והוא הבחין כי פלוני מחזיק במקל.

47. כל הנתונים מלמדים על כך שהיה על התביעה לערוך בחינה והערכה מחודשת של חומר הראיות, וחובה היה עליה לשקול את המשך ניהול ההליכים נגד המבקש. אלא שהתביעה בחרה לעצום את עיניה ולהמשיך בניהול ההליך באופן החורג מחובתה לעשות כל שאפשר כדי לחתור לגילוי האמת.

48. הערכה רבה יש לבית המשפט כלפי התביעה ככלל ולנציגיה הבאים באולם בית המשפט מידי יום ביומו בפרט. פעמים רבות פועלת התביעה באופן מקצועי ויסודי למיצוי הדין עם עבריינים וחותרת לחקר האמת, ואולם בתיק זה חדלה במעשיה והתבצרה בעמדותיה בעיוורון לעובדות שנגלו בפניה.

49. הרצון למצוא אחראי למעשה המכוער והאלים ולמצות עמו את הדין כדי לרפא גם אם באופן מוגבל את הנזק שנגרם למתלון, אסור היה שיוביל את המשך ניהול ההליך נגד המבקש, לבטח לא כאשר כתב האישום מנוסח באופן שחוטא לאמת.

50. ואזכיר, התביעה אינה מייצגת את המתלון, אלא את האינטרס הציבורי במובנו הרחב, עד כי לעתים מוטלות עליה חובות הנוגדות את האינטרס האישי של המתלון. האינטרס הציבורי אינו הרשעה בכל אישום ובכל מחיר, אלא להרשיע אך את האשמים, וגם זאת לא בכל מחיר. תפקידה של התביעה להביא למיצוי חקר האמת, בין אם זו תוביל לזיכוי או להרשעה.

51. אחריות כבדה מוטלת על כתפי התביעה בקבלת החלטה בדבר הגשת כתב אישום. לא תהיה זו הפרזה לומר שהחלטה על העמדה לדין היא אחת מההחלטות החשובות ביותר של תובע ובעלת השלכות גורליות. שיקול הדעת הרחב שנתון לרשויות התביעה בשילוב עם העוצמה הרבה שמחזיקות בידן, מחייבים כי בחינת חומר הראיות תעשה באופן מושכל, קפדני וזהיר.

52. האחריות החלה על התביעה אינה מסתיימת עם הגשת כתב האישום, אלא שחובה עליה גם במהלך המשפט להעריך ולחשב את קבילותן של הראיות, מהימנותן ומשקלן אל מול טענות הגנה אפשרויות והערות בית המשפט. חובה עליה לשקול באופן ענייני ומקצועי את המשך ההליך בתחילת המשפט, במהלכו ולעיתים גם בסופו. ובעשותה כן, עליה לנקוט עמדה של פתיחות ומחויבות למניעת הרשעות שווא. למרבה הצער, לא התרשמתי שכך נעשה כאן.

אופי הזיכוי

53. התביעה בטיעוניה הוסיפה והתמקדה בטיב הזיכוי "מחמת הספק" ולכך שאין קביעה לפיה הנאשם כלל לא ביצע את העבירה שיוחסה לו בכתב האישום. ואזכיר, התביעה הפנתה להכרעת הדין, שם לא מצא בית המשפט, דופי בעדות המתלונן, בעוד שגרסת הנאשם הוגדרה "כאינה חפה מקשיים", ולהבנתה הזיכוי בעיקרו נשען על טיפול לקוי ב"ראיית הזהב" - הסרטון. עוד אזכיר כי לראייתה של התביעה, הנאשם תקף את המתלונן, והקושי בו נתקלה נעוץ אך ורק בהוכחת הקשר הסיבתי בין מעשיו של הנאשם לחבלות שנגרמו למתלונן.

54. אתעלם לרגע מהתנהלותה הפסולה של התביעה בהליך דנן, בהעלותה טענות כנגד קביעות עובדתיות חלוטות שאושרו על ידי ערכאת הערעור. מטיעוניה של התביעה אפשר לקבל רושם לפיו הנאשם הוא בבחינת "הרבה אשם" או "קצת אשם", ואולי "ספק אשם" משום שאין הכרעה שיפוטית פוזיטיבית לפיה הוא לא ביצע את העבירה בה הואשם. קבלת קו טיעון זה שומט את הקרקע תחת חזקת החפות שהיא מעקרונות היסוד של השיטה המשפטית. המבקש נהנה מחזקת החפות ולא נדרש להוכיחה על מנת לזכות בפיצוי או שיפוי. לא שאלת חפותו היא שהועמדה בספק, אלא אמינות זיהויו של המבקש על ידי המתלונן כמבצע העבירה והיא הובילה בין השאר לזיכוי בדיון. ודוק: לא רק משום הטיפול הלקוי בסרטון.

55. אל מול אופיו של הזיכוי אעמיד את טיבה של העבירה שבה הואשם המבקש. כתב האישום ייחס לנאשם עבירה של חבלה חמורה - לפי סעיף 333 לחוק העונשין, העונש הקבוע לצידה הוא 7 שנות מאסר. אין צורך להידרש למתחמי ענישה או למדיניות הענישה הנהוגה כדי לקבוע כי לו היה מורשע הנאשם בדיון, הרי היה צפוי לעונש מאסר ממושך.

56. מכל מקום, אופיו של הזיכוי הוא אחד מבין השיקולים אותם יש להביא בחשבון, ואין בזיכוי של הנאשם מחמת ספק שהתעורר, כדי להוות חסם לזכאותו להוצאות פיצויים מכוח הדין. כל מקרה נבחן לגופו ועל פי נסיבותיו הייחודיות ומשקלם היחסי של השיקולים השונים. ובענייננו עיקר כובד המשקל נוגע לאופן התנהלות גורמי החקירה והתביעה כמפורט לעיל ובהכרעת הדין.

יתר הנסיבות

57. לצד הנסיבות המקימות עילה לפיצוי, נבחן האם מתקיימות נסיבות הנוגעות להתנהגות הנאשם בשלב

החקירה ובמהלך המשפט, שתצדקנה לשלול מן הנאשם את הפיצויים או להפחית את שיעורם.

58. הנאשם טען לחפותו מהרגע הראשון, הוא לא מילא פיו מים, מסר תגובה להאשמות שהוטחו בו, אישר כי נכח במקום והשתתף במחאה אך לא תקף את המתלונן וטען כי נפלה טעות בזיהוי. הנאשם התייצב לחקירה מיד לאחר שזומן כדין, השתתף בפעולות החקירה הנדרשות לרבות בעימות, גם שם ניסה לשכנע כי נפלה טעות בזיהוי כמבצע העבירה.

59. הנאשם התייצב לכל הדיונים ללא יוצא מן הכלל, הוא כפר בישיבה הראשונה וביקש כי ישמעו הוכחות, וניכר כי ההגנה על אף חילופי הסניגורים וסד הזמנים הדחוק שקבע בית המשפט, עשתה ככל שביכולתה לקדם את שמיעת התיק. במשפט הנאשם עמד איתן בהכחשתו לפיה לא תקף את המתלונן ולא גרם לחבלותיו. לא למותר לשוב ולהזכיר כי התביעה לא פעלה להיטיב ולשפר את איכות הסרטון - הראייה המרכזית שעוררה ספק, עד כי הנאשם עשה זאת במקומה.

60. נכון כי עדות הנאשם לא הייתה חפה מקשיים, והוא ביקש להרחיק את עצמו מההתרחשות האלימה, וניכר כי יודע יותר פרטים אודות המקרה ומעורבותו של פלוני משנכון היה לספר וטעמו עמו (הכרעת הדין עמ' 13-14), אך בנסיבותיו של המקרה הפרטני לדעתי, לא יהיה זה ראוי לשלול או להפחית פיצוי או שיפוי בגין זאת.

נסיבותיו האישיות של הנאשם

61. לביסוס הזכאות לפיצוי בשל נסיבותיו האישיות, הפנתה ההגנה לכך שהמבקש נעדר עבר פלילי, בן למשפחה נורמטיבית, שירת בצבא ביחידת מודיעין מובחרת והוא בבחינת "מלח הארץ", נעצר לראשונה בחייו ולתקופה ארוכה ולאחר מכן שהה בתנאים מגבילים. עוד בהקשר זה נטען כי מעבר לשלילת חירותו והפגיעה בשמו הטוב שהסב לו המעצר, הרי עקב שלילת יכולתו לעבוד הן בתקופה שבה במעצר, הן בתקופה בה היה נתון בחלופת מעצר ואף לאחר מכן חל עיכוב בקידומו, ונגרמו לו הפסדים (הוצג מכתב ממעסיקו).

62. לא אחדש דבר כשאומר כי העמדתו של אדם לדין מייצרת עבורו תוצאות קשות והשלכות הרסניות, זאת גם אם נמצא זכאי בסופו של הליך. להחלטה זו יש השלכות שליליות על חייו מעת קבלתה. היא פוגעת בכבודו, בזכותו לשם טוב, נוכח תיוגו כעברין. הפגיעה בשמו הטוב עלולה מטבע הדברים לפגוע באפשרויות הפרנסה וגם להשליך על מצבו הכלכלי המקצועי והחברתי. ניהול הליך פלילי גורם לסבל, משרה מתח ומכניס את העומד במרכזו ללחצים נפשיים וכן להוצאות כספיות. ויש שיאמרו כי עצם ניהול הליך פלילי מהווה עונש כשלעצמו. ואולם הנזקים שעליהם הצביע המבקש אינם קיצוניים בחריגותם, אלא הם אינהרנטיים להליך הפלילי. וחשוב להדגיש כי הוראת סעיף 80 לחוק העונשין לא נועדה לפצות את המבקש בגין כלל נזקיו הנטענים, אלא מעניקה זכות להחזר הוצאות הגנה ופיצוי בגין מעצר או מאסר בלבד. ובגין נזקים אחרים, שמורה הזכות לתבוע פיצוי בתביעה אזרחית.

63. טרם סיום אומר כי שיקולים נוספים עומדים לנגד עיני בית המשפט בעת מתן החלטה זו, ובהם שיקולי

תקציב, מניעת הכבדה על הקופה הציבורית וכן החשש כי פסיקת פיצויים עלולה לרפות את ידיהם של המופקדים על אכיפת החוק.

64. לאחר שקלול כלל נסיבות העניין - לרבות אופי זיכוי של המבקש, נסיבותיו האישיות, הכשלים והמחדלים שנפלו בדרך ניהול החקירה והמשפט שהם חריגים לכל הדעות, ועל אף שהחלטה להגיש כתב אישום נגד המבקש התקבלה כדין ולא הייתה מלווה ברשלנות, הגעתי לכלל מסקנה כי יש להורות על פיצוי ושיפוי של המבקש. בנסיבות המקרה הפרטני, חיוב בפיצוי יש בו גם לקדם את האינטרס הציבורי בפיקוח ובקרה על שיקול דעתם והתנהלותם הראויה של התביעה ואף יש בפיצוי כדי לאזן בדיעבד ובמעט, את הנחיתות המובנית של הנאשם אל מול מנגנון התביעה.

שיעור הפיצוי

65. הוראת סעיף 80 מקנה לבית המשפט שיקול דעת רחב גם באשר לשיעור הפיצוי, אך הוא מוגבל בתקרות שנקבעו בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982 (להלן: התקנות). בעניינו ותוך שקלול הנתונים שפורטו בהחלטה, מצאתי כי ראוי לפצות את המבקש בפיצוי המרבי הקבוע לצורך כך בתקנות.

66. בהתאם לתקנה 8(א) לתקנות: "סכום הפיצוי המרבי בעד יום מעצר או מאסר הוא החלק ה-25 של השכר החודשי הממוצע במשק ביום מתן החלטת בית המשפט לעניין הפיצוי...". השכר החודשי הממוצע במשק עומד על 10,428 ₪, חלקו ה-25 של שכר זה הוא 417.12 ₪. עבור 21 ימים בהם שהה המבקש במעצר, סכום הפיצוי העומד לו הוא 8,759.52 ₪. הנאשם שהה בחלופת מעצר בתנאי "מעצר בית" מלא אך הגבלת זו בחירות אינה מזכה בפיצוי על פי סעיף 80 לחוק (ראו ע"פ 4492/01 עשור נ' מדינת ישראל (2003)).

67. באשר להוצאות הגנה, מורה תקנה 9(א) כי "הסכום המרבי לתשלום הוצאות הגנתו של עצור או של נאשם לפי סעיף 32(א) לחוק סדר הדין הפלילי או לפי סעיף 80 לחוק העונשין, יהיה כמפורט בתוספת". ובהתאם לתוספת, הסכומים המרביים לתשלום הוצאות הגנה של עצור הם בעד הוצאות בפועל, לפי קבלות, כפי שהכיר בהן בית המשפט, ושכר טרחת עורך דין לפי יום דיונים תוך הבחנה באשר לטיב הישיבה שהתקיימה.

68. המבקש לא הציג קבלות באשר להוצאות הגנה, ובאשר לשכר טרחת עורך דין הוצהר כי שולמה חשבונית בעבור ייצוג בערעור בסך 10,000 ₪ אך לא צורפה קבלה. לנוכח טיבו של התיק, היקפו ומהות ההגנה שנדרשה, מצאתי לקבוע את הסכום המרבי אך אין מקום להורות על תוספת לשכר הקבוע בתקנות. לפיכך בהתאם לסכומים הקבועים בתוספת, כדלקמן:

א. 5 ישיבות בהארכת מעצר בבית המשפט השלום, הסכום עבור ישיבה ראשונה עומד על 2,294 ₪, ועבור ישיבה נוספת עומד הסכום על 688 ₪, ומכאן שהסכום הכולל הוא 5,046 ₪.

ב. שתי ישיבות על החלטת המעצר בבית המשפט המחוזי, הסכום עבור כל ישיבה עומד על 1,376 ₪, מכאן שהסכום הכולל הוא 2,752 ₪.

ג. 8 ישיבות בבית המשפט השלום, עבור ישיבה ראשונה עומד הסכום על 2,294 ₪, ועבור כל ישיבה נוספת עומד הסכום על 688 ₪, מכאן הסכום הכולל הוא 7,110 ₪.

ד. ישיבה אחת בבית המשפט המחוזי בערעור הסכום עומד על 2,752 ₪.

בהתאם לאמור, סך פיצוי הנאשם בגין רכיב שכר טרחת עורך דין בטיפול התיק בבית משפט השלום ובבית משפט המחוזי, עומד על 17,660 ₪ (לא כולל מע"מ).

69. בהינתן המקובץ, אני קובעת כי המשיבה תשלם למבקש 29,421 ש"ח בהתאם לפרטי חשבון בנק שיועברו על ידי באת כוחו וזאת בתוך 45 ימים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי כחוק.

ניתנה היום, ז' אייר תשפ"ב, 08 מאי 2022, במעמד הצדדים.